

2020-07-16
N2020/01925/DL
N2019/02372/DL (delvis)

Näringsdepartementet

Livsmedelsverket
Box 622
751 26 Uppsala

Uppdrag att utreda nationell laboratorieförmåga för dricksvattenanalyser vid kris och höjd beredskap

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Livsmedelsverket att utreda hur en nationell laboratorieförmåga för dricksvattenanalyser vid kris och höjd beredskap kan upprättas och organiseras.

Målet med laboratorieverksamheten är att den vid kris och höjd beredskap ska kunna användas för att bistå kommuner vid utredning av hot eller misstanke om förekomst av hälsofarliga mikrobiologiska ämnen i dricksvatten och vatten ämnat för dricksvatten.

I uppdraget ingår att utreda vid vilka omständigheter en nationell laboratorieförmåga krävs samt att föreslå organisering, dimensionering och placering av en sådan förmåga. Nuvarande laboratorieverksamhet vid statliga myndigheter kan utgöra en utgångspunkt, samtidigt som förmågan hos kommunala och kommersiella aktörer bör beaktas. Utredningen ska vidare innehålla en redogörelse för de förutsättningar som är nödvändiga för att driften av verksamheten ska säkras och en handlingsplan för att säkra de identifierade förutsättningarna inklusive hur man säkrar transportkedjan för prover från provtagning till laboratoriet. Kostnadsbilden för kommuner av förslaget ska redovisas. Redogörelsen ska också innehålla en analys av verksamheten ur ett säkerhetsperspektiv där bland annat offentlighets- och sekretessbestämmelserna beaktas.

Livsmedelsverket ska även ta ställning till behovet av eventuella lag- och förordningsändringar till följd av förslaget och lämna nödvändiga författningsförslag. Författningsförslag ska åtföljas av en

konsekvensutredning (se 6 och 7 §§ förordningen [2007:1244] om konsekvensutredning vid regelgivning). Eventuella EU-rättsliga aspekter ska belysas. Om förslagen innebär offentligfinansiella kostnader ska förslag till finansiering lämnas.

Uppdraget ska genomföras i samarbete med Folkhälsomyndigheten, Statens veterinärmedicinska anstalt, Sveriges geologiska undersökning och Totalförsvarets forskningsinstitut. Livsmedelsverket ska i den utsträckning det behövs samråda och inhämta uppgifter från relevanta myndigheter och aktörer såsom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Sveriges Kommuner och Regioner samt Svenskt Vatten.

Livsmedelsverket ska redovisa uppdraget till regeringen (Näringsdepartementet) senast den 1 juni 2021.

Skälen för regeringens beslut

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och en allvarlig kontaminering kan snabbt få omfattande negativa konsekvenser för samhället.

Ansvar inom dricksvattenområdet vid kris och höjd beredskap vad gäller nationell laboratorieförmåga bör tydliggöras, se bl.a. rapporten Dricksvattenförsörjning – beredskap för stora kriser (RiR 2008:8) och betänkandet En trygg dricksvattenförsörjning (SOU 2016:32). Livsmedelsverket, Folkhälsomyndigheten, Totalförsvarets forskningsinstitut och Statens veterinärmedicinska anstalt har även påpekat detta genom en gemensam hemställan till regeringen (N2019/02372/DL). Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det är viktigt att tydligt klargöra ansvarsfördelning och organisering av den nationella laboratorieförmågan för mikrobiologiska risker.

Viss förmåga till vattenanalyser finns i dag vid olika myndigheter, men majoriteten av analyserna tillhandahålls via kommersiella aktörer. Regeringen anser att en nationell laboratorieförmåga för analyser av dricksvatten är en avgörande del i en god beredskap att på nationell nivå bistå kommunerna vid utredning av hot eller misstanke om förekomst av hälsofarliga ämnen i dricksvatten och dricksvattenrelaterat vatten. Det innebär att behovet av vattenanalyser är väsentliga i syfte att bistå kommuner vid sådana situationer.

På regeringens vägnar

Jennie Nilsson

Marina Fransson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/SSK

Försvarsdepartementet/MFU

Socialdepartementet/FS

Finansdepartementet/BA och SFÖ

Miljödepartementet/Nm och Ke

Folkhälsomyndigheten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Statens jordbruksverk

Statens veterinärmedicinska anstalt

Sveriges geologiska undersökning

Totalförsvarets forskningsinstitut

Sveriges Kommuner och Regioner

Svenskt Vatten